MEMBRII SOCIETĂȚII ACADEMICE „JUNIMEA” DIN CERNĂUȚI PE FRONTURILE PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL (I)

ANGHEL POPA

Vara anului 1914 avea să se dovedească deosebit de „fierbinte” pentru Europa şi, ulterior, pentru întreaga lume. Un eveniment tulburător s-a petrecut la Sarajevo, reşedința administrativă a Bosniei, proaspăt integrată, alături de Herțegovina, Imperiului Austro-Ungar: prințul Franz Ferdinand, moştenitorul tronului imperial, împreună cu soția, au fost asasinați, la 15/28 iunie, de un naționalist sârb. Vestea a şocat popoarele imperiului, în vreme ce cabinetele europene au conştientizat că, de această dată, războiul, evitat până atunci în mai multe rânduri, nu mai putea fi ocolit. Aceeaşi intuiție au avut-o şi alte minți lucide ale vremii.

În această fatidică zi pentru Imperiu, la sediul Societății Academice „Junimea” din Cernăuți a fost adusă vestea dublului asasinat de George Pridie, student la Facultatea de Drept[1], care, în fața colegilor săi prezenți, consternați, a concluzionat: „Asta-i război şi desrobire”[2]. Evenimentele ulterioare aveau să confirme afirmația sa. O lună mai târziu, Imperiul Austro-Ungar, conştient de implicațiile Serbiei în asasinat, i-a declarat război. Cât despre „desrobirea” Bucovinei, cum a afirmat George Pridie, aceasta avea să se înfăptuiască, dar plătită cu o mare jertfă de sânge, atât a românilor bucovineni, cât şi a celor din Vechiul Regat al României. Numai că în cazul bucovinenilor, ca şi al transilvănenilor, se impune a fi subliniat faptul că prețul a fost dublu: ei au plătit despărțirea de imperiul dualist, murind cu arma în mână pe toate fronturile acestuia şi luptând, totodată, şi ca voluntari în armata română, începând din vara anului 1916. Printre

[1] Date detaliate despre studentul George Pridie se găsesc în fişa sa, având nr. 717. Vezi Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Iaşi (în continuare se va cita: S.J.A.N.I.), Fond *Frații Dugan, Cronicarul – Albumul Mare*, vol. II, p. 389.

[2] Vezi Raportul pe anul 1913/1914, de la 1 decembrie 1913 – 3 iulie 1914, în Ibidem, Cronica ,,Arboroasa” – ,,Junimea”, vol. IV, p. 262.

Analele Bucovinei, **XX**, *1* (40), p. – , Bucureşti, 2013

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

jertfelnici au fost şi membrii Societății Academice „Junimea”[3], asupra cărora vom insista în paginile următoare.

Clopotele mobilizării generale au chemat sub arme toate popoarele heteroclitului imperiu dualist. În rândul acestora s-au aflat şi românii din Bucovina. La decretarea mobilizării generale au fost chemați sub arme 30 000 de români bucovineni, numărul lor majorându-se ulterior, în condițiile transformării războiului balcanic într-un război mondial. Bucovinenii, rezervişti şi recruți, au fost încadrați în Regimentele Imperiale 23 şi 41 Infanterie, 4 şi 9 Dragoni, toate constituite în Divizia 43. Cei care depăşeau vârsta recrutării (la început vârsta a fost fixată la maximum 42 de ani, prelungirea războiului a extins-o la 50 de ani), au fost organizați în unități de milițieni sau glotaşi, constituite în Brigada 35, care a fost dispusă la hotarul împărăției cu Rusia, pentru apărarea graniței[4].

Mobilizarea generală a lovit, firește, şi în tineretul studios român, exceptându-i pe studenții teologi, care erau scutiți de serviciul militar. În aceste condiții, comitetul de conducere al Societății Academice „Junimea” a decis, în grabă, încetarea activității acesteia. Sediul societății şi toate bunurile sale materiale au fost puse sub protecția Societății pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina, a cărui preşedinte era consilierul Consistoriului mitropolitan, preotul Dionisie Cavaler von Bejan[5]. Steagul organizației studențeşti, din rațiuni şi cauze care nu ne sunt cunoscute, a fost trecut clandestin în Vechiul Regat al României, de fostul junimean George Traian Cavaler von Gallin[6], care a beneficiat de imunitatea diplomatică a tatălui său[7], viceconsul şi consul al Vechiului Regat al României la Cernăuți. Steagul a fost depus la Academia Română, fiind readus la Cernăuți în anul 1919, în împrejurări speciale, după cum vom constata pe parcursul lucrării prezente. În ceea ce îi priveşte pe membrii Societății, aceştia, în marea lor majoritate fiind mobilizați sub steagul negru-galben al pajurei împărăteşti, au înfruntat moartea în tranşeele fronturilor din Serbia, Galiția şi Italia, luptând cu una dintre cele mai puternice şi numeroase armate a lumii, armata imperială a Rusiei. Unii dintre ei „s-au împărtăşit de eterna binecuvântare a morții în cadrul eroismului războinic şi al martirajului național”, cum a consemnat *Cronicarul* societății[8]; alții, luați prizonieri, au cunoscut lagărele din Rusia şi Italia, intrând, ulterior, ca voluntari în Legiunile româneşti, constituite din inițiativa prizonierilor români

[3] Despre junimenii care au luptat în cadrul armatei române vezi Anghel Popa, *Societatea academică „Junimea” din Cernăuți. 1878–1938*, Câmpulung Moldovenesc, Fundația Culturală „Alexandru Bogza”, 1997, p. 110–127.

[4] S.J.A.N.I., Fond *Frații Dugan*, dosar 31, Ilie Dugan, *Amintiri familiare*, partea a II-a, manuscris, p. 224.

[5] Preotul Dionisie Cavaler von Bejan a fost membru de onoare al Societății Academice „Junimea”. Vezi Anghel Popa, *op. cit.*, p. 79.

[6] *Ibidem*, p. 61–62.

[7] *Ibidem*, p. 49.

[8] S.J.A.N.I., Fond *Frații Dugan*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. III, p. 115.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

transilvăneni aflați în lagărele din Rusia, acțiune sprijinită şi de Vechiul Regat al României, pentru a lupta „alături de frații lor din România liberă, în vederea liberării lor de jugul milenar străin”, cum au cerut inițiatorii acestei acțiuni istorice într-un *Memoriu* adresat ambasadorilor țărilor membre ale Antantei acreditați la Petrograd (noua denumire dată oraşului Sankt Petersburg de guvernul provizoriu al Rusiei)[9]. O altă parte dintre ei, începând cu anul 1914, au trecut, pe căi ilegale, în Vechiul Regat al României, împărtăşind tragedia neamului românesc, urcând drumul aceleiaşi Golgote, la capătul căruia avea să se înfăptuiască România Mare. La Bucureşti s-au alăturat românilor transilvăneni, şi ei refugiați sau dezertori, militând împreună, alături de alte forțe politice, pentru intrarea țării în război, „ca să ne mântuiască pe noi şi să se întărească pe ea”, cum a afirmat, la 15 februarie (st. v.) 1915, în numele românilor din Imperiul Austro-Ungar, poetul-luptător pentru cauza unității noastre naționale, Octavian Goga[10].

Cei doi ani de neutralitate ai Vechiului Regat al României au echivalat pentru pribegii bucovineni, în totalitatea lor, cu o adevărată criză a „iluziilor pierdute”, ei neînțelegând sau refuzând să înțeleagă politica desfăşurată de Ionel I. C. Brătianu, sintetizată şi concretizată în faptul că în politică nu există sentimente, că o țară nu putea fi angajată într-un conflict militar, de proporțiile Primului Război Mondial, oricând şi în orice condiții, fără a fi obținute dintr-o alianță avantaje maxime, sub toate raporturile, pe plan național. Această realitate a fost reflectată pregnant într-o scrisoare aparținând junimeanului Dionisie Para, datată Botoşani, 3 august (st. v.) 1915, aflat voluntar în Şcoala de ofițeri cu termen redus, adresată lui Ilie Dugan, fost membru al „Junimii”, refugiat şi el în țară: „Câte iluzii nu s-au sfărmat, câte existențe nu au fost distruse şi noi cu ce ne alegem? Patria şi familia ni le-am pierdut, în schimb ce avem? Nu suntem priviți drept frați vitregi? Mă refer la cei de la cârmă. Din fericire, mai sunt şi oameni care gândesc altfel şi care nu au renunțat la prea frumosul basm al înfăptuirii României Mari. Dar, deocamdată, suntem mici şi n-avem decât un basm şi nu un ideal. A trecut un an şi tot nimic! N-am dreptate, dacă spun că e numai un basm?”[11]

Acestea erau sentimentele şi trăirile tinerilor intelectuali din Bucovina, care erau împărtăşite şi de celelalte categorii sociale aflate la Bucureşti. În totalitatea lor, românii bucovinenii refugiați în țară doreau intrarea Vechiului Regat al României în război, alături de Antantă, înțelegând că numai în acest mod se va realiza unirea Bucovinei cu țara.

În aşteptarea „pornirii steagurilor” – cum a caracterizat N. Iorga momentul declanşării războiului de întregire națională – junimenii au activat în cadrul Ligii

[9] Vezi Raportul lui G. Moroianu, în vol. *Luptele de emancipare ale românilor din Ardeal în lumina europeană*, p. 60.

[10] Apud *Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor. I-a întrunire a Ligii Culturale ținută la Bucureşti în ziua de 15 febr. 1915*, Vălenii de Munte, 1915, p. 15.

[11] S.J.A.N.I., Fond *Frații Dugan*, dosar 29, f. 5.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

Culturale şi a Federaţiei Unioniste, sprijinind „prin toate mijloacele lupta pentru determinarea unei acţiuni militare a ţării, aşteptând clipa mobilizării armatei române, sub al cărei steag vom cădea sau vom vedea izbânda cauzei noastre”[12]. Totodată, prin fondarea unor publicaţii de propagandă, prin conferinţe, articole, discursuri sau printr-o importantă activitate desfăşurată în cadrul Marelui Stat Major al Armatei Române şi al Ministerului de Interne[13], reprezentanţii Societăţii Academice „Junimea” au contribuit la pregătirea acelui „ceas” – intrarea Vechiului Regat al României în război, alături de Antantă, eveniment petrecut în noaptea de 15/28 august 1916.

O adevărată exuberanţă naţională s-a produs în ţară, cu reverberaţii profunde în rândul românilor aflaţi sub stăpânire străină, care aşteptau evenimentul, pregătiţi pentru jertfa cea mare. A devenit emblematic evenimentul petrecut în satul Carapciu pe Siret, districtul Storojineţ, din Bucovina imperială, unde preotul paroh Atanasie Gherman, membru emerit al Societăţii Academice „Junimea”, „a murit, cum se povesteşte, de bucurie, când sosi vestea că România a declarat război în vederea înfăptuirii idealului naţional”[14].

În rândul armatei române care a trecut Carpaţii s-au aflat şi voluntari bucovineni, printre ei şi foşti junimeni, conştienţi, ca întregul tineret studios din Bucovina, de menirea lor, aceea de a „îndeplini, în unire cu ceilalţi stegari români, marele ideal naţional al deşteptării şi consolidării neamului, ca, întăriţi, să stăm ca o stâncă de granit împotriva oricărui pericol şi oricărui duşman, iar pentru ziua cea mare, a reaflării noastre, să fim preparaţi”, cum a subliniat cu pertinenţă, într-o scrisoare adresată Societăţii „Junimea”, adevărat *Program naţional* pentru bucovineni, preotul paroh Atanasie Gherman[15].

Vestitori ai Unirii, tinerii voluntari bucovineni au trecut munţii în Transilvania, au luptat în Câmpia Română şi au trăit drama retragerii din Moldova. Aceşti bucovineni proveneau din rândul celor care au trecut pe căi ilegale în ţară, imediat ce a izbucnit războiul, în 1914. Primele unităţi de voluntari bucovineni au fost constituite din prizonierii proveniţi din lagărele din Rusia. Aceste unităţi, din care făceau parte şi voluntari transilvăneni şi bănăţeni, au venit în ţară, fiind primite, într-o atmosferă de sărbătoare naţională, la Iaşi, în iunie 1917. Ele au luptat, acoperindu-se de glorie, în armata română până la sfârşitul războiului. Li s-au adăugat, ulterior, alte unităţi, constituite în Rusia, dar şi în Italia.

[12] O. C. Tăslăuanu, *Sub flamurile naţionale. Note şi documente din războiul de întregire al neamului*, vol. I, Sighişoara, 1935, p. 125.

[13] Vezi, în acest sens, activitatea desfăşurată în Vechiul Regat al României de George Toma, Emilian Sluşanschi, Dimitrie Cojocarul şi Aurel Morariu. Cf. S.J.A.N.I., Fond *Fraţii Dugan, Cronicarul – Albumul Mare*, vol. I, p. 370, 474; vol. II, p. 235, 249.

[14] *Ibidem*, vol. I, p. 436.

[15] Vezi scrisoarea preotului paroh Atanasie Gherman din 1 decembrie 1905, adresată Comitetului de conducere al Societăţii Academice „Junimea”, cu prilejul numirii sale ca membru emerit. Cf. *Ibidem*, dosar 29, f. 86.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

În acest context, ne punem întrebarea, firească, justificată de tema studiului nostru prezent, care a fost jertfa Societății Academice „Junimea” la realizarea României Mari? Răspunsul, chiar parțial, îl putem găsi numai în documentele din arhiva Societății. Cercetarea acestora ne-a dus la următoarea relevantă constatare. La 14 decembrie (st. n.) 1919, în marea Catedrală Ortodoxă din Cernăuți, Societatea Academică „Junimea” a organizat marele parastas pentru pomenirea morților săi, căzuți pe fronturile Primului Război Mondial. Au fost prezenți toți membrii Societății, în frunte cu președintele de atunci, studentul în drept Emilian Ursuleac[16]. Drapelul Societății, în bernă, readus din România în acel sfârșit de an, a fost purtat de studentul Virgil Cechovschi[17]. Ceremonia religioasă a fost condusă de episcopul Cernăuțiului, Î.P.S. Vorobchievici. Din rândul marelui sobor de personalități ale Bisericii Ortodoxe Române, menționăm câteva nume: preot dr. V. Tarnavschi, arhidiaconul Mihai Ursuleac, preot dr. Ipolit Tarnavschi, preoții George Ciupârcă, Dimitrie Dan și George Șandru. A predicat, simplu și impresionant, preotul aromân dr. Vasile Gheorghiu[18].

În *Pomelnicul* dat de comitetul de conducere al societății, citit cu acel prilej, erau menționați 58 de morți și dispăruți, fie în cadrul armatei imperiale austro-ungare, fie a celei a Vechiului Regat al României, fără a fi indicat numărul total al combatanților[19]. Documentul citat nu dă decât cifra celor morți sau dispăruți pe fronturi, nu și numele acestora, așa cum erau, cu certitudine, menționați în *Pomelnicul* dat la Catedrală, ca în toate situațiile similare; nu există pomelnic care să cuprindă doar cifre, ci numai nume de persoane. Dacă dețineam aceste nume, evaluarea era mai facilă. Considerăm cifra menționată greșită, din rațiuni pe care le vom explica.

Din datele cunoscute de noi, prin cercetarea fondului documentar al Societății, rezultă că sub steagul imperial austro-ungar au luptat 37 de foști junimeni, din care au murit sau au fost dați dispăruți 10 combatanți; în cadrul armatei române au luptat un număr de 14, din care s-au jertfit pe frontul pentru întregirea neamului patru. Deci, un total de 51 de membri ai Societății au luptat pe fronturile Primului Război Mondial, dintre care au murit sau au dispărut 14, după cum vom arăta în paginile următoare.

Considerăm necesar, totodată, să facem următoarea subliniere: foștii junimeni care au luptat în cadrul armatei române proveneau din următoarele situații: din rândul dezertorilor armatei imperiale (sunt două cazuri), din cei care au trecut ilegal granița în Vechiul Regat al României, începând cu anul 1914 și din

[16] Vezi Anghel Popa, *op. cit.*, p. 63.

[17] Vezi fișa nr. 947 a studentului în științe fizico-chimice Virgil Cechovschi, deosebit de succintă ca informații. S.J.A.N.I., Fond *Frații Dugan*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. III, p. 175.

[18] Vezi *Raportul pe anul administrativ 1919/1920, de la 19 noiembrie 1919 – 13 decembrie 1920*, în *Ibidem*, *Cronica „Arboroasa” – „Junimea”*, vol. IV, p. 277.

[19] *Ibidem*.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

prizonierii armatei austro-ungare, luaţi de Rusia şi Italia, care s-au constituit în legiuni româneşti, ce urmau să lupte în cadrul armatei române. Mai există două situaţii, să le numim pline de inedit: alţi doi foşti junimeni, ofiţeri în rezervă, care au luptat în armata austro-ungară din 1914 până la capitularea imperiului, în 1918, în România Mare s-au înscris voluntari în armata română, luptând, întreaga campanie din 1919, pe frontul cu Ungaria bolşevică. Pe aceştia, după mici ezitări, am decis să-i menţionăm doar ca participanţi în ambele tabere beligerante, aşa cum, de altfel, realitatea o impune, dar fără să-i includem, sub raport numeric, şi în grupul luptătorilor din armata română de până la 1918; în anul 1919 cei doi bucovineni au acţionat ca cetăţeni ai noului Regat al României.

Revenim, inevitabil, la consideraţiile iniţiale, de ordin oarecum statistic, dar numai cu scopul de a face lumină în această problemă, neelucidată pe deplin, după trecerea a aproape o sută de ani de la consumarea ei. În acest context, cum se poate explica diferenţa de 44 de morţi dintre cifra din *Pomelnic* şi cea menţionată de noi, ambele cifre având ca sursă de informare arhiva Societăţii? În unele documente ale Societăţii am sesizat un aspect nu lipsit de importanţă legat de această problemă. În diferite contexte sunt menţionaţi morţii de pe frontul românesc, numeric sau cu numele proprii. Astfel, într-o fişă biografică a unui membru al Societăţii sunt amintiţi ,,cei cinci eroi ai «Junimii» care au pecetluit înfăptuirea României Mari cu sângele lor”[20], fără a li se menţiona numele, în vreme ce în *Cronica* Societăţii sunt nominalizaţi patru membri: Ion Grămadă, Lascăr Luţia, Iustin Breabăn şi Toader Turturean[21].

Chiar şi în faţa acestor cifre, pe alocuri contradictorii, avem convingerea, din varii motive, pe care le vom expune, că au mai fost şi alţi membri ai Societăţii care au luptat şi au murit pe fronturile Primului Război Mondial, dar a căror fişe biografice nu au fost realizate de *Cronicarul* Societăţii. Oferim, în acest sens, trei exemple. Primul dintre acestea este cel al lui Alexandru Leca Morariu (fiul preotului Constantin Morariu, fost membru al Societăţii Academice „Arboroasa”, implicat în procesul din 1878), care a luptat în cadrul armatei imperiale austro-ungare, fiind răsplătit cu numeroase medalii. Fişa sa biografică nu a mai fost realizată; în *Albumul* societăţii îi este trecut doar numele, la nr. 618, cu menţiunea că a fost student la Facultatea de Filosofie, din cadrul Universităţii din Cernăuţi; în rest, pagina este goală[22]. Într-o situaţie similară este şi Ilie Dugan-Opaiţ, care a luptat în cadrul armatei române, trăind o adevărată dramă în Vechiul Regat al României, despre care am scris cu un alt prilej[23]. În *Album* a fost înregistrat sub

[20] *Ibidem*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. II, p. 419.

[21] Vezi *Raport pe anul administrativ 1919/1920, de la 19 noiembrie 1919 – 13 decembrie 1920*, în *Ibidem*, *Cronica ,,Arboroasa” – ,,Junimea”*, vol. IV, p. 277.

[22] *Ibidem*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. II, p. 279.

[23] Vezi Anghel Popa, *Între fronturi. Bucovineni în România Primului Război Mondial*, Câmpulung Moldovenesc, Fundaţia Culturală „Alexandru Bogza”, 1998, passim.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

nr. 656, ca student la Facultatea de Drept din cadrul Universității din Cernăuți; ca şi în cazul precedent, pagina este goală[24]. Al treilea caz este şi mai semnificativ, având în vedere că este cel de-al patrulea erou căzut pe frontul pentru întregirea neamului, Toader Turturean. Fişa sa are nr. 781, cu mențiunea că era student al Facultății de Drept din cadrul Universității din Cernăuți. În acest caz, deşi fişa a fost realizată, din păcate pagina este deteriorată[25].

Adăugăm acestor exemple posibilitatea ca în cifra de 58 de morți şi dispăruți, comitetul de conducere din acea perioadă să fi introdus şi cazurile unor membri ai Societății care au murit în numele idealului național în alte împrejurări decât cele de pe front, cum sunt cele două exemple prezentate de noi în studiul prezent.

La finalul acestor considerente, apreciem că este necesar să menționăm că unul dintre *Albumele* Societății (vol. II) are numeroase pagini deteriorate, fiind atinse de apă şi atacate de mucegai, o consecință a celor două refugii din Bucovina (1940 şi 1944). Acest volum cuprinde, nefericită coincidență, tocmai pe membrii Societății care au luptat pe fronturile Primului Război Mondial.

În paginile următoare vom prezenta pentru întâia dată în istoriografia Societății Academice „Junimea”, după 93 de ani, pe luptătorii junimeni din Primul Război Mondial, sub raport numeric, dar şi numele lor, însoțit, fiecare, de fişa sa biografică, bazându-ne, evident, pe fondul documentar al Societății. Vom reda fişele în ordinea lor cronologică, în conformitate cu numerele de înscriere ale studenților în cadrul Societății. Considerăm necesară, în cadrul acestei concluzii, o mențiune specială, anticipată de altfel: am introdus, în rândul acestor combatanți, fără să-i includem numeric, trei junimeni pe care îi considerăm eroi, atât pentru modul în care au servit interesele naționale ale românilor bucovineni, chiar dacă nu au fost pe front, cât şi pentru modul în care, doi dintre ei, şi-au sfârşit viața: magistratul Ioan Cojocari, preotul paroh Atanasie Gherman şi profesorul Nicolai Ciobotar.

IOAN COJOCARI

A fost înregistrat ca membru al Societății sub nr. 287, în calitate de student al Facultății de Drept din cadrul Universității din Cernăuți, la 16 octombrie 1890. Din fişa sa rezultă că s-a născut în oraşul Suceava, la 22 decembrie 1869, într-o familie de armeni, stabilită în Moldova în secolul al XV-lea. Odată cu trecerea timpului, numele familiei a fost românizat, luând denumirea de Cojocari, cu referire la meseria practicată de unul dintre descendenți, aceea de cojocar. Bunicul său pe linie paternă, la începutul veacului al XIX-lea, era mare proprietar de pământ în

[24] S.J.A.N.I., Fond *Frații Dugan*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. II, p. 323.
[25] *Ibidem*, p. 459.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

satul Ştirbăț sau Chilişeni, din cadrul districtului Suceava. Fişa nu conține date referitoare la anii copilăriei şi la studiile preuniversitare.

După absolvirea liceului, a devenit student la Cernăuți şi membru al Societății Academice „Junimea", probabil în anul al doilea de studii, în cadrul căreia a activat până în anul 1892. Nu există în fişă mențiuni referitoare la activitatea sa în cadrul Societății de-a lungul anilor de studenție.

După absolvire a activat în magistratură. S-a angajat şi în activitatea politică, devenind, în anul 1913, prefect al districtului Gura-Humorului, funcție pe care a onorat-o prin modul în care şi-a servit conaționalii în perioada grea a Primului Război Mondial.

Nu a fost pe front, dar a purtat o adevărată bătălie, lungă şi grea, cu temutul şi durul general Fischer, numit guvernator militar al Bucovinei pe durata războiului. Menționăm că, în calitatea sa de prefect al districtului, s-a opus internării în lagăre a fruntaşilor românilor bucovineni, considerați periculoşi pentru integritatea imperiului. După internarea unora dintre ei în lagăre, a intervenit, cu mari riscuri, punându-şi libertatea în pericol, pentru a li se acorda un regim cât mai uman posibil. Insistențele sale l-au supărat pe călăul Bucovinei, cum a fost calificat generalul de contemporanii săi, care s-a decis să-l aresteze pe prefect, sub motivația de subminare a imperiului pe timp de război. Numai marea popularitate a lui I. Cojocari în rândul românilor din Bucovina şi teama unei reacții negative din partea acestora, care, pe fondul războiului, putea avea o consecință a principiului dominoului, determinând răbufniri şi în rândul altor popoare din imperiu, l-au determinat pe general să nu-şi pună intenția în practică.

La sfârşitul războiului, în condițiile înfăptuirii României Mari, românii bucovineni din cele 32 de sate din fostul district Gura-Humorului, în semn de recunoştință, i-au oferit lui Ioan Cojocari, titlul de *Cive onorariu* şi un frumos *Album* ce conținea fotografiile, cu dedicații, ale celor care au fost în lagărele austriece. Totodată, i-au acordat votul, în două legislaturi, alegându-l prefect la Zastavna, județul Cernăuți şi pretor al Plăşii Dragomirna, județul Suceava.

După reorganizarea Societății Academice „Junimea" la sfârşitul războiului, a sprijinit-o financiar, în amintirea anilor frumoşi din studența sa. În semn de omagiu, Societatea i-a acordat, la 16 noiembrie 1919, titlul de membru emerit[26].

NICU CAVALER VON FLONDOR

Fişa sa nu conține informații detaliate despre ilustra sa familie şi despre anii copilăriei şi adolescenței. Unele date, puține sub aceste aspecte, sunt menționate în fişa altui membru al Societății, Grigori Filimon[27], care ne informează că Nicu s-a

[26] *Ibidem*, vol. I, p. 347.
[27] *Ibidem*, p. 294–295.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

născut în familia lui Gheorghe Cavaler von Flondor şi a soției sale Isabella, din satul Horecea, districtul Cernăuți, la conacul moşiei lor. Era cel de-al treilea băiat al familiei, după frații săi, Tudor şi Iancu.

După terminarea studiilor preuniversitare, a devenit student al Facultății de Drept din cadrul Universității din Cernăuți. În documentele Societății Academice „Junimea” se menționează că a devenit membru al acesteia în anul 1889, fiind înregistrat sub nr. 288. A fost activ în perioada 1889–1895, semestrul I. Nu a deținut funcții onorifice şi nu s-a remarcat printr-o activitate laborioasă în perioada menționată.

La absolvirea facultății a intrat ca jurist în administrația imperială din Cernăuți. A păstrat legătura cu Societatea, sprijinind-o financiar şi donându-i un teren pentru construirea unui cămin studențesc. În semn de omagiu, a fost desemnat preşedinte de onoare al comitetului de organizare a balurilor anuale ale „Junimii”, organizate pe Centrul universitar Cernăuți. În această funcție onorifică, Nicu Cavaler von Flondor s-a confruntat cu următoarea situație. În anul 1900, când Societatea se afla în plină luptă cu autoritățile austriece pentru dreptul de folosire a tricolorului, ca simbol național al românilor bucovineni, guvernatorul Bucovinei, baronul Bourguignon, i-a cerut magistratului imperial să renunțe la funcția onorifică deținută în cadrul „Junimii”, în caz contrar va fi destituit. Răspunsul s-a concretizat în faptul că Nicu cavaler von Flondor a deschis balul anual al Societății, spre bucuria şi mândria tuturor studenților români, indiferent de societatea academică căreia îi aparțineau, dar şi a intelectualității cernăuțene, care participa la aceste activități mondene. Ca urmare a acestor acțiuni, a doua zi a fost, conform promisiunii, destituit din funcție. Societatea Academică „Junimea”, cum s-a menționat într-un proces-verbal al acesteia, a luat următoarea decizie: „Pentru acest gest de mândrie națională e numit [Nicu cavaler von Flondor] *membru onorariu* (s. a.) în adunarea extraordinară din 3/6 1900”.

La izbucnirea Primului Război Mondial a fost mobilizat, alături de miile de români din cadrul împărăției. A servit, ca sanitar, într-o unitate din Cernăuți, care a fost transferată, în cursul anului 1915, pe frontul din Galiția. Într-o luptă de noapte, a fost luat prizonier. I s-au pierdut urmele pentru totdeauna într-un lagăr din crunta şi temuta Siberie[28].

GEORGE TOMA

[28] *Ibidem*, p. 348.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

Fişa acestui membru al Societății Academice „Junimea”, înregistrată sub nr. 307, am prezentat-o într-o altă lucrare[29], motiv care ne determină, în noul context, să nu stăruim decât asupra activității sale desfăşurate pe plan militar.

Nu ştim dacă, legal sau nu, cunoscutul magistrat şi om politic din lumea românească a Bucovinei din preajma Primului Război Mondial, George Toma, a trecut în Vechiul Regat al României, la 14 mai 1915. La Bucureşti şi-a desfăşurat activitatea în cadrul Ministerului de Interne, unde a condus Biroul de propagandă pentru românii din Bucovina, „în scris şi în grai viu”, redactând, în acest sens, o revistă numită „Bucovina”, prin care, împreună cu comitetul de redacție, a desfăşurat o politică unionistă, de subminare a imperiului dualist. Din acest organism făceau parte numai români bucovineni, cum a fost cazul fostului junimean Emilian Sluşanschi. Această activitate, completată de refuzul de a se prezenta la chemarea sub arme, a determinat autoritățile imperiale austriece să acționeze. Un tribunal militar l-a judecat în contumacie, condamnându-l la moarte pentru „înaltă trădare şi dezertare”[30].

După intrarea Vechiului Regat al României în război, George Toma a primit din partea guvernului român o misiune specială, care avea să se dovedească de lungă durată, dar mai cu seamă grea şi dificilă. Iată cum o descrie într-o *Autobiografie*, redactată în anul 1928, într-o anumită împrejurare: „Martiriul României trezi în piepturile foarte multor prizonieri români din Rusia, originari din Ardeal şi Bucovina, simțul datoriei fiului față de suferințele mamei sale şi ei puseră, la Kiev, bazele Corpului de voluntari români din Rusia, cu scopul de a veni în ajutorul Patriei Mame. Spre a încuraja, a sprijini şi a intensifica această acțiune, guvernul român trimise, în iunie 1917, o misiune, compusă din ofițeri activi şi propagandişti de peste hotare, între care mă găseam şi eu, ca singurul propagandist bucovinean. Cu prilejul acesta, făcui una din cele mai minunate călătorii din câte a făcut vreodată vreun român bucovinean, rătăcind, doi ani de zile, în cele mai extravagante împrejurări, departe de Neam şi de Țară […]. După ce la Kiev intrasem, ca fost ofițer de rezervă, în Corpul voluntarilor români, care se împrăştie, ulterior, în fața invaziei austro-germane, întrucât nu plecase în Vechiul Regat, pusei, la Vladivostok, bazele unui nou Corp de voluntari români. Plecat în misiune, ca reprezentant al românilor bucovineni, eu m-am înapoiat, în aceeaşi calitate, ca trimis al Corpului de voluntari români din Siberia, în primăvara anului 1919, pe vaporul Tomsk al flotei voluntare ruse”[31].

[29] Anghel Popa, *Societatea academică „„Junimea” din Cernăuți. 1878–1938*, p. 51.
[30] S.J.A.N.I., Fond *Frații Dugan*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. I, p. 369–371.

[31] Autobiografia lui George Toma, redactată pe 11 pagini, nu s-a păstrat în arhiva Societății în original, fiind reprodusă în *Ibidem*, dosar 31, Ilie Dugan, *Amintiri familiare*, partea a II-a, manuscris, adăugire la p. 254, subnota 1.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

Pentru activitatea desfăşurată, prin care a contribuit la realizarea României Mari, George Toma a fost decorat de Regele Ferdinand I al României cu Ordinul Național „Coroana României” în grad de ofițer.

ANTONIU ŞESAN

Fişa sa a fost înregistrată în *Albumul Mare* al Societății sub nr. 342. Din această sursă documentară rezultă că Antoniu Şesan s-a născut la 24 iulie 1872 în satul Slobozia-Rarancei, districtul Storojineț, în familia preotului Dimitrie Şesan şi a soției sale Parascheva, născută Nichitovici. Fişa nu conține nicio informație în legătură cu anii copilăriei şi adolescenței.

După absolvirea liceului, în anul 1892 a devenit student al Facultății de Drept din cadrul Universității din Cernăuți. În aceeaşi toamnă, s-a înscris în Societatea Academică „Junimea”, în cadrul căreia a fost activ până în anul 1897. Nu a îndeplinit decât funcția de casier, în schimb s-a achitat, cu seriozitate, de toate obligațiile ce decurgeau din calitatea lui de membru al acesteia. În acest sens, a făcut parte din delegația Societății care a participat, în anul 1894, la Congresul studenților români din Vechiul Regat al României, desfăşurat la Constanța. Pentru această participare şi pentru conduita avută în timpul desfăşurării şedințelor congresului, la terminarea studiilor Societatea i-a acordat, la 14 noiembrie 1897, titlul de membru emerit.

După absolvirea facultății a intrat în magistratură, fiind judecător la Tribunalul din Cernăuți o perioadă de un an; în anul 1898 a fost transferat la Suceava, iar în 1899 la Rădăuți. A mai activat, în aceeaşi calitate, în oraşele Câmpulung Moldovenesc (acelaşi district) şi Sadagura (districtul Cernăuți), până în anul 1908, când s-a stabilit definitiv în localitatea Rădăuți (acelaşi district).

La izbucnirea războiului a fost mobilizat în armata imperială, fiind trimis pe frontul din Galiția. În iarna anului 1915–1916, combatanții s-au confruntat nu numai cu moartea, venită din partea inamicului, dar şi cu efectele unor temperaturi scăzute, care a produs mii de victime. Într-un adăpost, improvizat în tranşeea din linia I a frontului, ofițerul Antoniu Şesan a înghețat, fiind salvat de la moarte de ordonanța sa, un fecior de țărani din părțile Sucevei. A servit sub drapelul imperial până la sfârşitul războiului. Pentru bravura dovedită pe front, a fost răsplătit cu numeroase ordine şi medalii, fiind, totodată, avansat la gradul de căpitan.

La sfârşitul războiului a revenit la Rădăuți, unde a trăit momentul înfăptuirii României Mari. A organizat, în oraşul în care trăia, o filială a „Junimii”, a cărui preşedinte a fost în perioada 1921–1922. S-a stins din viață la 9 februarie 1924, fiind înmormântat în cimitirul ortodox al oraşului în care a trăit în ultima parte a vieții[32].

[32] *Ibidem, Cronicarul – Albumul Mare,* vol. I, p. 409.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

AUREL POLONIC

Aurel Polonic a fost înregistrat ca membru al Societății sub nr. 345. Fişa sa nu conține date despre familia sa şi despre anii copilăriei şi adolescenței. Se menționează că a devenit student al Facultății de Filosofie a Universității din Cernăuți în toamna anului 1892. A fost primit ca membru al Societății la 8 octombrie 1893, activând în cadrul acesteia până în anul 1897; a îndeplinit funcția de secretar II.

La absolvirea facultății a devenit profesor la Liceul III de Stat din Cernăuți. A sprijinit financiar Societatea, motiv ce a determinat conducerea acesteia să-i acorde, la 30 noiembrie 1913, titlul de membru emerit.

La izbucnirea războiului a fost mobilizat, fiind integrat în Regimentul 41 Infanterie care, prin tradiție, era format numai din români bucovineni. În cadrul acestei unități militare a îndeplinit funcția de stegar. Până în toamna anului 1915 a luptat pe frontul din Galiția; după intrarea Italiei în război, Regimentul a fost mutat pe frontul italian. Stegarul Aurel Polonic a căzut în luptele purtate în Munții Tirol, într-un loc neştiut, plătind cu viața sa victoria aşteptată atât de mult la Viena[33].

ALEXIE CAVALER VON GRIGORCEA

Fişa acestui membru al Societății Academice „Junimea”, având nr. 357, conține foarte puține date referitoare la familia din care provenea şi la anii copilăriei şi adolescenței. Unele date familiale le-am completat cu informațiile cuprinse în fişa fratelui său mai mare, Radu, şi el fost membru al aceleaşi societăți studențeşti.

S-a născut în anul 1876 în satul Prisăcăreni, districtul Storojineț, în familia lui Mihail Cavaler von Grigorcea şi a soției sale Olga, născută contesă Logothetti. Era al treilea copil al familiei, frații săi, mai mari ca vârstă, fiind Radu şi Dimitrie[34]. Primele noțiuni şcolare, cititul şi socotitul, le-a primit la conacul din Prisăcăreni, de la preceptorul familiei.

Liceul l-a urmat la Cernăuți, după absolvirea căruia s-a înscris la Facultatea de Drept, în anul 1892. În această calitate a devenit membru al Societății

[33] *Ibidem*, p. 412.
[34] *Ibidem*, p. 349, 379.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

Academice „Junimea”, fiind activ în perioada 1893–1896. După absolvirea facultății şi-a continuat studiile la Viena.

Reîntors din capitala imperiului, a intrat în magistratură, fiind numit judecător la Tribunalul din Cernăuți. Din această funcție a fost mobilizat în armata imperială, la scurtă vreme după declanşarea războiului. Pe întreaga durată a conflictului, a servit în cadrul Marelui Stat Major al unei unități a armatei imperiale, aflate pe frontul din Serbia şi, ulterior, pe frontul cu România, ca „locotenent auditor” (translator).

La terminarea războiului a reintrat în magistratură, activând ca judecător la Cernăuți, localitate unde a şi decedat. Conform dorinței sale testamentare, a fost înmormântat la moşia familiei din satul Prisăcăreni[35].

VICTOR BARON VON WASSILKO

La nr. matricol 363 a fost înregistrat studentul Victor Baron von Wassilko, având o fişă interesantă sub toate aspectele, bogată în informații. S-a născut la 19 mai 1872, în satul Berhomet pe Siret, districtul Storojineț, în familia moşierului Alexandru Wassilko şi a soției sale Ecaterina, născută Flondor. O veche şi ilustră familie boierească, atestată documentar din secolul al XIV-lea, după cum rezultă din arborele genealogic al acesteia[36], deosebit de stufos, din care sintetizăm. Sub domnia lui Alexandru cel Bun, această familie de răzeşi moldoveni a fost înzestrată cu moşia din Berhomet, în anul 1428, fiind ridicată la rangul de boierie. Ulterior, în anii zbuciumați de la sfârşitul veacului al XVII-lea, doi descendenți ai familiei, frații Vasile şi Gavril, au fost înnobilați de regele Poloniei, Jan Sobieski al III-lea, în anul 1679, pentru servicii aduse Coroanei poloneze, tot mai implicată în viața internă a Moldovei. Aceste informații nu sunt menționate în document. Frații au primit titlul nobiliar de baron, concretizat într-o diplomă.

Victor a învățat să scrie şi să citească la Conacul din Berhomet, îndrumat de un preceptor. Liceul l-a făcut în localitatea Rădăuți. Ca student la Cernăuți, a devenit membru al Societății Academice „Junimea”, în anul 1894. În fişă se menționează că era student al Facultății de Drept, fiind activ în perioada 1894–1897. Există, însă, o inadvertență, în sensul că se subliniază, totodată, că în perioada 1893–1898 a fost student al Facultății de Teologie din cadrul Universității din Cernăuți, pe care a absolvit-o, fără a se da nicio lămurire. Care poate fi explicația? Cu certitudine că adolescentul s-a înscris, inițial, la Facultatea de Drept, când a făcut şi cererea de înscriere în Societate. În toamna aceluiaşi an a intervenit schimbarea, din motive pe care nu le cunoaştem, când s-a retras de la Drept şi s-a înscris la Facultatea de Teologie, pe care a absolvit-o în anul menționat.

[35] *Ibidem*, p. 425.
[36] *Ibidem*, p. 432.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

Ca membru al Societății a îndeplinit mai multe funcții: controlor, bibliotecar, casier şi vicepreşedinte. Între colegii de la „Junimea” şi chiar de la alte facultăți cernăuțene, s-a bucurat de respect şi de aprecieri deosebite, datorită demnității şi curajului cu care, în diverse împrejurări, lua atitudine față de atacurile la adresa neamului românesc, afişate deschis de alogeni. A fost notoriu gestul lui Victor Baron von Wassilko, care l-a provocat la duel pe profesorul Hiller, deoarece acesta, la cursul său, a făcut aprecieri jignitoare la adresa românilor ca neam. Cazul a ajuns în dezbaterea Senatului universitar care, la 30 martie 1895, l-a sancționat pe studentul român cu o „dojană”. În acelaşi an a fost sancționat pentru a doua oară, deoarece a participat la o demonstrație de protest a studenților din Cernăuți, îndreptată împotriva unor prelați ai Bisericii Ortodoxe.

Popularitatea de care se bucura în rândul studenților s-a concretizat, la 21 ianuarie 1896, prin alegerea sa ca preşedinte al Societății. În această calitate a participat la jubileul de 25 de ani de la fondarea Societății Academice „România Jună”, a studenților români de la Universitatea din Viena.

După absolvire, a sprijinit financiar Societatea de-a lungul întregii sale vieți. La 27 noiembrie 1898, în semn de recunoştință, „Junimea” i-a acordat titlul de membru emerit.

Când Imperiul Austro-Ungar a declarat război Serbiei, în vara anului 1914, preotul Victor Baron von Wassilko, deşi prin profesiunea sa era scutit de serviciul militar, în semn de loialitate față de împărăție, s-a înscris voluntar în armata imperială, servind, pe întreaga durată a războiului, ca preot militar în grad de căpitan. A primit numeroase ordine şi medalii, dintre care amintim: Crucea preoțească de merit, clasa a II-a şi „Karl Trupen Kreuz”.

După război, în România Mare, a fost preot paroh la o biserică din Cernăuți, a cărui nume nu este menționat în fişa sa; din 1 martie 1928 a îndeplinit şi funcția de preot-spiritual la spitalele şi instituțiile sanitare din acelaşi oraş. Pentru sprijinul financiar oferit Societății Academice „Junimea”, aceasta i-a acordat Medalia jubiliară de 50 de ani (1928) şi Medalia jubiliară de 60 de ani (1938). Nu ştim unde şi când şi-a încheiat viața pământeană[37].

ATANASIE GHERMAN

Atanasie Gherman a fost o personalitate unică în felul său, care nu poate fi comparată, prin trăire națională şi prin modul în care şi-a sfârşit viața, cu nici unul dintre cei 1 667 de membri ai Societății Academice „Junimea”. Deşi nu a luptat pe fronturile Primului Război Mondial, indiferent de tabăra militară, am considerat, emblematic să-l includem în şirul celor care şi-au adus jertfa supremă în numele idealului național al românilor din toate provinciile etnice.

[37] *Ibidem*, p. 435.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

Fişa sa, din păcate, este deosebit de succintă. Nu există nicio informaţie, cât de măruntă, despre perioada copilăriei şi adolescenţei, nu se menţionează nimic despre familia sa. A devenit student al Facultăţii de Teologie, din cadrul Universităţii din Cernăuţi, în anul 1892. În această calitate, la 30 noiembrie 1893, a solicitat primirea în Societatea Academică „Junimea”; a fost primit la 16 decembrie acelaşi an, în cadrul adunării generale a societăţii. În anul următor, s-a transferat la Institutul de Teologie, începându-şi activitatea la „Junimea”. A devenit membru al Societăţii „Academia Ortodoxă”, ce reunea numai studenţii teologi ai Institutului; pentru activitatea exemplară desfăşurată în cadrul noii Societăţi, a fost ales preşedinte al acesteia în perioada 1896–1897.

După absolvirea studiilor teologice s-a înscris la Facultatea de Drept. Fiind din nou student la o facultate laică, s-a putut reînscrie, la 1 noiembrie 1900, în cadrul Societăţii Academice „Junimea”. În noua situaţie a activat ca redactor la ziarul Societăţii, „Deşteptarea”.

Absolvind şi Facultatea de Drept, în anul 1903, a luat decizia de a se hirotoni, fiind numit preot paroh în satul Carapciu pe Siret, districtul Storojineţ. Alături de soţia sa a început, în acest sat, o vastă activitate în numele lui Hristos şi a Ortodoxiei, completată de o adevărată luptă pentru folosirea limbii române, asaltată de pericolul rutenizării, sădind convingerea în fiecare membru al comunităţii că aparţine poporului român şi că se vor uni cu Ţara Mamă.

Cunoscându-i activitatea, care-şi avea sorgintea şi în educaţia primită în cadrul Societăţii Academice „Junimea”, aceasta i-a acordat, la 12 noiembrie 1905, titlul de membru emerit[38]. Marcat, sincer, de primirea acestei importante distincţii, preotul paroh Atanasie Gherman a răspuns printr-o scrisoare de mulţumire, datată 1 decembrie 1905, un adevărat *Program naţional* pentru Societate: „Să vă ştiţi chemaţi a îndeplini, în unire cu ceilalţi stegari români, marele ideal naţional al deşteptării şi consolidării neamului ca, întăriţi, să stăm ca o stâncă de granit împotriva oricărui pericol şi oricărui duşman, iar pentru ziua cea mare a reaflării noastre, să fim preparaţi”[39]. La lecturarea acestei scrisori, făcută în cadrul adunării generale a Societăţii, entuziasmul studenţilor a fost de nedescris.

Sub semnul acestei speranţe naţionale şi-a desfăşurat preotul Atanasie Gherman, în anii ce au urmat, activitatea în rândul credincioşilor din parohia sa. Izbucnirea Primului Război Mondial i-a întărit convingerea că lumea veche se va prăbuşi, iar pe ruinele ei, la sfârşitul conflictului, se vor naşte state noi, în şirul cărora se va afla şi statul naţional al tuturor românilor. Expectativa Vechiului Regat al României, care a stat în neutralitate vreme de doi ani, din raţiuni diplomatice, l-a exasperat, determinându-l, în discuţiile purtate cu prietenii săi, să facă aprecieri dure la adresa statului român şi a politicii sale externe.

[38] *Ibidem*, p. 436.
[39] *Ibidem*, dosar 29, f. 86.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

Vestea intrării Vechiului Regat al României în război, în vara anului 1916, i-a fost adusă în biserica parohiei, unde oficia slujba de praznicul Adormirii Maicii Domnului (15 august). Bucuria a fost pentru preotul paroh şocantă, încât s-a prăbuşit în faţa altarului şi a murit sub privirile enoriaşilor, aşa cum moare pe front un luptător, străpuns de gloanţele inamicului, în faţa camarazilor săi; un caz unic în istoria Bucovinei, care a devenit o adevărată legendă[40].

ALECU IACOVIŢĂ

În *Albumul* societăţii are o fişă succintă, înregistrată sub nr. 369; nu se fac referiri la familia sa, la locul natal şi la anii copilăriei şi adolescenţei. A devenit student al Facultăţii de Drept din cadrul Universităţii din Cernăuţi, în toamna anului 1893. A solicitat înscrierea în Societatea Academică „Junimea" la sfârşitul aceluiaşi an, fiind primit în Adunarea generală din 16 octombrie 1894. A fost membru activ în perioada 1894–1897. S-a remarcat în cadrul Societăţii printr-o conferinţă, ţinută în anul universitar 1895–1896, intitulată *Câteva momente caracteristice din viaţa lui Mihai Viteazul, până la suirea sa pe tronul Munteniei, şi din viaţa poporului român de atunci*. După absolvirea facultăţii a intrat în magistratură. Fişa nu menţionează funcţia deţinută şi nici localitatea în care a activat.

La izbucnirea Primului Război Mondial, Alecu Iacoviţă a fost mobilizat, cu gradul de sublocotenent, şi trimis pe frontul din Galiţia. Rănit grav, într-una din numeroasele lupte cu armata imperială rusă, a fost internat într-un spital din Praga, unde a murit în anul 1917[41].

EUSEBIE PRELICI

Din fişa acestui student, înregistrată sub numărul 398, rezultă că s-a născut în anul 1875, în satul Breaza, districtul Câmpulung Moldovenesc, în familia preotului Gheorghe Prelici şi a soţiei sale Eufrozina, născută Bocancea. Şcoala primară a făcut-o în satul natal, iar liceul în oraşul Suceava. În toamna anului 1895 a devenit student al Facultăţii de Drept, din cadrul Universităţii din Cernăuţi. S-a înscris în Societatea Academică „Junimea" în acelaşi an, fiind membru activ în perioada 1895–1897. Nu s-a remarcat prin activităţi deosebite care să merite a fi menţionate în documentele Societăţii. După absolvirea facultăţii şi-a continuat studiile la Universitatea din oraşul austriac Graz.

La terminarea studiilor, a revenit în Bucovina, îndeplinind funcţia de notar la Cernăuţi, precum şi în oraşele Boian (situat în apropierea reşedinţei districtuale) şi

[40] *Ibidem*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. I, p. 436.
[41] *Ibidem*, p. 440.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

Câmpulung Moldovenesc. În ultima localitate l-a surprins izbucnirea Primului Război Mondial. A fost mobilizat în anul 1915, luptând în cadrul unei unități militare pe frontul din Italia. Rănit, a fost internat într-un spital militar din Viena, unde a decedat, în luna februarie 1917, în urma gravelor răni primite pe front[42].

AMULIU LITVINIUC

O fişă interesantă prin conținutul său, deşi foarte succintă, înregistrată sub nr. 490, o are Amuliu Litviniuc. Nu conține nicio informație despre familia studentului, despre anii copilăriei şi adolescenței, precum şi despre studiile preuniversitare.

Amuliu Litviniuc a devenit student al Facultății de Filosofie, din cadrul Universității din Cernăuți, în toamna anului 1900. În acelaşi an a fost primit, la cererea sa, în cadrul Societății Academice „Junimea”. A fost membru activ în perioada 1900–1905. În anii studenției a dirijat numeroase concerte ale Corului „Armonia”, cor al studenților cernăuțeni, fapt ce-i dovedeşte pregătirea temeinică pe care o avea în domeniul muzicii. Societatea i-a acordat pentru această activitate, după absolvirea studiilor, la 21 noiembrie 1906, titlul de membru emerit, iar în acelaşi an a fost numit şi membru fondator, pentru sprijinul financiar acordat acesteia.

Fişa nu menționează locul unde şi-a desfăşurat activitatea profesională după absolvirea facultății. Dublul asasinat de la Sarajevo l-a găsit într-o localitate din Bucovina. Intuind că va izbucni războiul între împărăție şi Serbia, a fugit în Vechiul Regat al României.

Ca refugiat politic în statul român, şi-a desfăşurat activitatea ca profesor în localitățile Giurgiu şi Târgu Bujor. La intrarea țării în război (1916), a solicitat să fie primit în armată, cererea fiindu-i respinsă, deoarece nu avea calitatea de cetățean român. După înfrângerile suferite de armata română în Câmpia Munteniei, urmate de părăsirea capitalei țării, profesorul Amuliu Litviniuc a îngroşat rândurile refugiaților, care s-au retras în Moldova, topindu-se în imensa masă a acestor nefericiți ai sorții.

Ulterior, în împrejurări neelucidate pe deplin, a ajuns până la Marea de Azov şi în Caucaz; în fişa sa se menționează doar acest fapt, fără a se da o explicație. Considerăm, prin extrapolare la alte cazuri similare, că a făcut parte din grupul de români bucovineni şi ardeleni, special organizat de conducerea statului român, care a fost trimis în Rusia, aliata României, pentru a organiza unități de voluntari români, proveniți din rândul prizonierilor de război din armata austro-ungară, aflați în lagărele ruseşti. Schimbările politice survenite în Rusia, urmate de ieşirea acesteia din război, l-au surprins în această țară. Urmărit de guvernul bolşevic, care

[42] *Ibidem*, p. 475.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

l-a condamnat la moarte în contumacie, a reuşit, printr-o adevărată minune, să revină în Regatul României, străbătând întregul necuprins al Rusiei pe jos.

În România Mare şi-a desfăşurat activitatea la Chişinău, ca profesor la Şcoala Duhovnicească. Aceasta este ultima informaţie din fişa fostului student Amuliu Litviniuc[43].

ILIE HOCIOTĂ

Este unul dintre puţinii membri ai Societăţii Academice „Junimea" care nu era originar din Bucovina. S-a născut într-o familie de ţărani români din satul Sălişte, din apropierea Sibiului. După terminarea studiilor preuniversitare, a venit la Cernăuţi, unde s-a înscris la Facultatea de Teologie din cadrul Universităţii. În această calitate a devenit membru al Societăţii. A fost activ în perioada 1901–1903.

În fişa sa, având nr. 506, nu se menţionează unde şi-a desfăşurat activitatea profesională după absolvirea facultăţii. A sprijinit financiar Societatea, care i-a acordat, la 28 noiembrie 1909, titlul de membru emerit.

La izbucnirea războiului mondial, deşi era scutit de armată prin profesiunea sa, s-a înscris voluntar în armata austro-ungară, servind ca preot militar pe frontul din Serbia şi apoi, după înfrângerea acesteia, pe cel din Italia.

În România Mare s-a angajat în armată, fiind numit protopop militar, cu grad de locotenent-colonel, în Corpul 5 Armată, care avea reşedinţa în oraşul Braşov[44].

NICOLAI CIOBOTAR

Un membru al Societăţii Academice „Junimea", cu un destin impresionant, marcat tragic de Marele Război, a fost Nicolai Ciobotar. Fişa sa, având nr. 507, nu conţine nicio informaţie relativă la familia sa şi la anii copilăriei şi adolescenţei. Se menţionează, doar, că în anul 1901 a devenit student al Facultăţii de Drept din cadrul Universităţii din Cernăuţi. În toamna aceluiaşi an a fost primit, ca urmare a cererii sale, în Societatea Academică „Junimea", unde a fost activ în perioada 1901–1907. Este o perioadă lungă ca membru activ, ce depăşeşte durata facultăţii, care nu este explicată.

Fişa nu menţionează locul în care a activat după absolvirea facultăţii. S-a făcut cunoscut în epocă prin curajul şi demnitatea cu care a apărat, pe plan juridic, drepturile neamului românesc din Bucovina, faţă de pretenţiile de „stăpâni", invocate, în toate împrejurările, de elementele alogene, ruteni şi evrei, aduse de apele istoriei în această provincie românească. Un conflict cu reprezentanţii

[43] *Ibidem*, vol. II, p. 128–129.
[44] *Ibidem*, p. 149.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

acestora a fost inevitabil. Nereuşind să-l înfrângă pe plan juridic, au trecut la atacuri fizice, asupra lui şi a familiei sale, precum şi la ameninţări cu moartea. În această situaţie a fost nevoit, pentru a-şi salva viaţa, să fugă în Vechiul Regat al României, în anul 1912, unde i s-a acordat azil politic.

S-a stabilit la Iaşi, înscriindu-se la Facultatea de Litere, din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza”. La intrarea ţării în război, în august 1916, a solicitat înrolarea în armată ca voluntar. Cererea i-a fost respinsă, ca la toţi refugiaţii politici români, care nu aveau obţinută cetăţenia română. În această situaţie a părăsit Iaşii şi s-a stabilit în satul Negreşti, din apropierea oraşului Tecuci, unde a fost profesor la şcoala din localitate. La intrarea trupelor ruseşti în această zonă, în calitate de aliaţi, în toamna anului 1916, unde urma să se organizeze apărarea comună a sudului Moldovei, a fost împuşcat de un soldat rus[45].

MODEST CAVALER VON SOROCEAN

Informaţiile documentare despre acest membru al Societăţii Academice „Junimea” sunt deosebit de parcimonioase, după cum rezultă din *Albumul Mare* al acesteia, unde are o prezentare succintă şi lacunară. Cu scopul de a realiza o cât de succintă biografie a acestui membru al „Junimii”, aparţinând uneia dintre familiile ilustre ale Bucovinei, înnobilată de Casa Imperială a Austriei, am completat-o cu alte documente, găsite, din fericire, în arhiva Societăţii, realizând o biografie pe care am publicat-o într-o altă împrejurare[46]. Astfel că, în acest context, evitând repetarea unor date deja cunoscute, vom menţiona doar contribuţia lui Modest Cavaler von Sorocean la Primul Război Mondial.

La izbucnirea războiului, aflat la Câmpulung Moldovenesc ca director al Liceului Particular de Fete, a fost mobilizat la 1 august 1914, cu gradul de sublocotenent. A luptat pe frontul din Galiţia până în anul 1917 împotriva armatelor imperiale ruseşti, fiind rănit în două lupte. Pentru bravura dovedită pe front, a fost avansat la gradul de locotenent şi decorat cu patru medalii. După căderea Frontului Oriental, în 1917, a fost detaşat în cadrul Comandamentului Corpului XIX, aflat pe teritoriul Albaniei, în localitatea Scutari. Din această locaţie, relativ liniştită, unde şi-a refăcut forţele măcinate pe frontul rusesc, a fost mutat, în primăvara anului 1918, la Comandamentul Armatelor din Bucovina. Capitularea Imperiului Austro-Ungar, în noiembrie 1918, i-a adus demobilizarea şi posibilitatea de a se reîntoarce acasă, la Câmpulung Moldovenesc[47].

TEODOR BALAN

[45] *Ibidem*, p. 150–151.
[46] „Revista istorică”, Bucureşti, s. n., tomul XIX, nr. 3–4, mai–august 2008, p. 386–387.
[47] S.J.A.N.I., Fond *Fraţii Dugan*, dosar 18, f. 9.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

Acest membru al Societății Academice „Junimea” este cunoscutul istoric bucovinean din perioada interbelică. Fişa sa, înregistrată sub nr. 566, conține date complexe şi interesante. S-a născut la 26 iulie 1885 în localitatea Gura-Humorului, în familia lui Grigori Balan şi a soției sale Maria. Tatăl său era transilvănean, dintr-un sat din zona Năsăudului. A venit în Bucovina pe la mijlocul veacului al XIX-lea, împins de aceleaşi tainice resorturi ancestrale, pe care românii de peste munți le-au manifestat de timpuriu, încă din secolul al XII-lea, când Transilvania a fost cucerită de statul maghiar, migrând spre Moldova, într-o adevărată transhumanță. S-a stabilit în târguşorul din stânga râului Humor, întemeind o familie, împreună cu o localnică, care prin muncă şi stăruință, va realiza o importantă stare materială şi un real prestigiu în comunitatea locală. Dovada situației materiale, dar şi a respectului față de învățătură, este confirmată de faptul că îşi trimit fiul la cele mai înalte şcoli imperiale.

Astfel, copilul de țărani humoreni, Teodor, începe învățătura la Cernăuți, unde, în perioada 1896–1904, a urmat Şcoala Primară Ortodoxă şi liceul. Din toamna anului 1904 a devenit student al Facultății de Filosofie, din cadrul Universității cernăuțene. A devenit membru al Societății Academice „Junimea”, în aceeaşi toamnă, în cadrul căreia a activat până în primăvara anului 1905. Pentru scurta perioadă cât a fost membru activ al Societății, a prezentat, în Secția literară, conferința *Despre Eminescu. Încercare de analiză literară.* La 21 mai 1905, în cadrul adunării generale, comitetul de conducere a făcut propunerea ca studentul Teodor Balan să fie declarat membru activ permanent al Societății. Propunerea a fost respinsă. Probabil, considerându-se jignit de refuz, abandonează Societatea şi se înscrie la „Dacia”. Ca urmare a acestui fapt, adunarea generală a „Junimii” a decis să-i fie numele şters din toate documentele Societății, fapt infirmat de existența fişei sale personale din *Albumul Mare*.

După absolvirea facultății, şi-a continuat studiile în cadrul Universității din Viena, până în anul 1908. Revenit în Bucovina, a fost numit profesor la Liceul „Dragoş Vodă” din oraşul Câmpulung Moldovenesc, unde a activat o perioadă de doi ani. S-a transferat la Liceul Real Ortodox din Cernăuți (1910–1912) şi apoi la cel din Suceava (1912–1915), unde l-a surprins izbucnirea războiului dintre Imperiul Austro-Ungar şi Serbia.

Transformarea acestui conflict local într-un război european şi apoi mondial a obligat Viena să cheme sub arme noi contigente. Printre cei mobilizați în toamna anului 1915, după intrarea în război a Italiei, a fost şi profesorul Teodor Balan. A luptat, ca ofițer rezervist, cu unitatea sa, pe Frontul din Italia, participând la cunoscutele bătălii de la Isonzo şi Piave. A fost răsplătit, în numele împăratului, cu importante medalii imperiale.

La sfârşitul războiului, a revenit în Bucovina, pe care a găsit-o unită cu țara. Îşi reia profesiunea, fiind, de la sfârşitul anului 1918, profesor la Liceul

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

„Aron Pumnul” din Cernăuți, iar din 1920, conferențiar în cadrul Universității cernăuțene, devenită românească. S-a căsătorit, în anul 1918 sau 1919, cu Silvia, fiica unui învățător din satul Tereblecea, districtul Storojineț; au avut doi copii, Virgil şi Marius. În perioada 1941–1944 a fost director al Bibliotecii Centrale din Cernăuți[48].

DIMITRIE COJOCARIU

Fişa lui Dimitrie Cojocariu, având nr. 580, cu informații relativ succinte, care încep cu perioada studenției acestuia, am prezentat-o împreună cu a celorlalți preşedinți ai Societății, într-o altă lucrare[49]. În acest context, vom menționa doar contribuția sa la Primul Război Mondial.

La scurtă vreme după izbucnirea conflictului mondial, în anul 1915, a trecut în Vechiul Regat al României, împreună cu familia, sub pretextul unei vizite făcute unei rude bolnave. Ajuns la Bucureşti, a solicitat azil politic. A activat în Serviciul de Propagandă, ca ofițer rezervist, din cadrul Marelui Stat Major al Armatei Române, contribuind, alături de alți refugiați bucovineni şi transilvăneni, la pregătirea morală a poporului român în vederea intrării țării în război, alături de Antantă. A publicat, în acest sens, numeroase articole în „Neamul românesc” şi în „Dacia”. S-a refugiat, în toamna anului 1916, în Moldova, continuându-şi activitatea în cadrul aceleiaşi instituții militare, până la sfârşitul războiului.

Pentru contribuția sa la realizarea României Mari, Societatea academică „Junimea” i-a acordat, în anul 1919, titlul de membru emerit[50].

TRAIAN ILIUȚ

O fişă, având nr. 591, extrem de succintă, aparține, având în vedere conținutul său, unui membru al Societății aproape necunoscut. Doar sacrificiul vieții sale îl evidențiază, încadrându-l în rândul celor ce şi-au jertfit tinerețea sub steagul împărăției.

Ca student al Facultății de Drept, din cadrul Universității din Cernăuți, a devenit membru al Societății Academice „Junimea”, fiind activ în perioada 1904–1910; subliniem, şi în acest caz, lunga perioadă a studenției.

La izbucnirea războiului a fost mobilizat cu gradul de cadet, fiind transferat, cu unitatea din care făcea parte, pe frontul din Galiția. A murit în primele lupte cu ruşii, la 23 august 1914, în crâncena bătălie de la Rarancea, districtul Cernăuți, localitate situată la hotarul împărăției cu Basarabia. Trupul cadetului s-a risipit pe

[48] *Ibidem*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. II, p. 218.
[49] Anghel Popa, *Societatea academică „Junimea” din Cernăuți. 1878–1938*, p. 58–59.
[50] S.J.A.N.I., Fond *Frații Dugan*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. II, p. 234–235.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

câmpul de bătălie, în documentele unității fiind trecut la rubrica dispăruți, având, în acest mod, şansa, oferită de destin, de a se odihni în pământul Bucovinei, decât de a împărtăşi soarta nefericiților prizonieri care s-au pierdut în străfundurile temutei Siberii[51].

MIHAI REGUŞ

Este fiul unei familii de țărani din satul Ipoteşti, situat în apropierea oraşului Suceava, care a fost trimis la cea mai prestigioasă şcoală a imperiului: Universitatea. S-a înscris la Facultatea de Teologie, din cadrul Universității din Cernăuți, în toamna anului 1905. La 21 noiembrie, acelaşi an, a devenit membru al Societății Academice „Junimea", fiind activ până la 28 ianuarie 1906, când s-a transferat la Institutul Teologic, devenind membru al Societății „Academia Ortodoxă", organizație studențească în exclusivitate a teologilor.

La izbucnirea războiului, a plecat voluntar pe front, servind ca preot militar, pe toată durata conflictului, într-o unitate austriacă, cu certitudine constituită din români, fie bucovineni, fie transilvăneni[52].

LAZĂR BOLOHAN

Sub nr. matricol 611, din *Albumul Mare* al Societății, a fost înregistrat, în toamna anului 1905, Lazăr Bolohan, student la Facultatea de Teologie, din cadrul Universității din Cernăuți. În fişa acestui student se menționează că a devenit, în acelaşi an, membru al Societății Academice „Junimea", fiind activ în perioada 1905–1908. Alte date, despre familia sa, despre anii de şcoală preuniversitari, lipsesc cu desăvârşire. Nu este menționată nici parohia în care a activat, după absolvirea facultății.

La izbucnirea războiului, la fel ca şi alți teologi ortodocşi români, dintr-un spirit de loialitate față de împărat şi imperiu, a plecat voluntar pe front, servind, ca preot militar, pe toată perioada conflictului mondial, în unitățile constituite din combatanți români.

În România Mare şi-a desfăşurat activitatea pastorală, ca paroh, în satul Liteni, situat în apropierea oraşului Suceava; ulterior, a îndeplinit funcția de administrator parohial în satul Ilişeşti, județul Suceava.

Societatea academică „Junimea" i-a acordat, la 16 noiembrie 1919, titlul de membru emerit[53].

[51] *Ibidem*, p. 247.
[52] *Ibidem*, p. 257.
[53] *Ibidem*, p. 269

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

DIMITRIE MARMELIUC

Despre acest membru al Societății academice „Junimea”, înregistrat sub nr. 615, am scris într-un alt context[54]. Ca şi în cazurile similare, prezentate în cadrul acestui studiu, îi vom menționa doar contribuția la Marele Război.

Declanşarea războiului l-a surprins pe Dimitrie Marmeliuc desfăşurându-şi activitatea, ca profesor, la Liceul „Dragoş-Vodă” din Câmpulung Moldovenesc. Îşi pregăteşte fuga în Vechiul Regat al României, după un plan simplu, dar care s-a dovedit eficient. A organizat, cu o clasă de elevi, o excursie pe Muntele Rarău, situat în apropierea oraşului, în primăvara anului 1915. Îşi lasă elevii să doarmă în cabană, iar el, la adăpostul nopții, a coborât versantul muntelui în satul Chiril, aflat la câțiva kilometri distanță, ce aparținea de Regat: era în țară. Ajunge la Bucureşti, alăturându-se celorlalți fruntaşi bucovineni care activau pentru intrarea în război alături de Antantă.

La intrarea țării în război, în vara anului 1916, deşi clasat medical din armata austro-ungară, a solicitat înrolarea în armata română. A urmat Şcoala Militară de la Botoşani, l-a absolvirea căreia a fost repartizat în cadrul Regimentului 8 Infanterie Buzău, cu care a plecat pe front. A participat la luptele de la Mărăşeşti, din vara anului 1917, unde a fost grav rănit. A fost decorat pentru bravură, personal, de către Regele Ferdinand I, cu Ordinul Național „Coroana României cu spade”, în grad de ofițer. După vindecare, la începutul anului 1918, a fost repartizat în cadrul Marelui Cartier General al Armatei Române, care-şi avea sediul la Iaşi.

Demobilizat, sub efectele Păcii de la Bucureşti, a desfăşurat o amplă activitate, alături de alți fruntaşi bucovineni, pentru unirea Bucovinei cu țara. Împreună cu Ion Nistor, în casa lui Ionel I. C. Brătianu din Iaşi, au conceput şi redactat *Actul Unirii*, care avea să fie citit în cadrul Adunării Naționale din Cernăuți, la 15/28 noiembrie 1918, de Iancu cavaler von Flondor.

Societatea Academică „Junimea” i-a acordat, în semn de omagiu, la 13 noiembrie 1920, titlul de membru emerit[55].

ION GRĂMADĂ

Fişa acestui membru al „Junimii”, înregistrată sub nr. 624, am prezentat-o într-o altă lucrare[56], oprindu-ne, în noua situație, doar asupra participării sale la război şi a modului în care a contribuit la realizarea statului național unitar român din 1918, folosind informații, în exclusivitate, din aceeaşi sursă documentară.

[54] Anghel Popa, *op. cit.*, p. 118–119.
[55] S.J.A.N.I., Fond *Frații Dugan*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. II, p. 273–274.
[56] Anghel Popa, *op. cit.*, p. 115–117.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

La scurtă vreme după declanşarea războiului, în vara anului 1914, profesorul Ion Grămadă a trecut în Vechiul Regat al României, în condiţii care nu sunt menţionate. Ajuns la Bucureşti, s-a alăturat celorlalţi refugiaţi bucovineni, militând cu ardoare, pe toate căile, pentru intrarea ţării în război alături de Antantă. Activitatea sa a atras atenţia serviciilor secrete ale Puterilor Centrale, care l-au pus sub o permanentă urmărire. În ce priveşte Viena, aceasta a reacţionat imediat: un Tribunal Militar austro-ungar l-a condamnat la „moarte, prin ştreang, pentru înaltă trădare". Departe de a fi intimidat, tânărul învăţat şi-a continuat activitatea, care şi-a arătat roadele în vara anului 1916, când Vechiul Regat al României a intrat în război împotriva Puterilor Centrale.

Evenimentul l-a găsit la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu, situat în apropierea localităţii Târgovişte, unde funcţiona ca profesor, fiind considerat, conform legilor atunci în vigoare, mobilizat pe loc. A solicitat să fie trimis pe front. Cererea i-a fost aprobată, fiind obligat, însă, să urmeze Şcoala Militară de Ofiţeri din Botoşani, în cadrul căreia şi-a făcut o pregătire militară corespunzătoare. După absolvirea şcolii, a fost repartizat la Regimentul 8 „Vânători de Munte", unitate care s-a acoperit de glorie, în vara anului 1916, în luptele de pe Valea Oltului. Pentru bravura dovedită în aceste bătălii, a fost prima unitate decorată cu Ordinul Naţional „Mihai Viteazul". A urmat retragerea în Moldova.

În vara anului 1917, la Iaşi, a participat la festivitatea depunerii jurământului către ţară şi rege, de către voluntarii bucovineni şi transilvăneni, proveniţi din rândul prizonierilor armatei austro-ungare, aflaţi în lagărele din Rusia. În august acelaşi an participă cu unitatea sa la marea bătălie de la Mărăşeşti. Greu încercat în această luptă, regimentul a fost trimis în refacere, pentru o scurtă perioadă, în localitatea Târgu Trotuş. A revenit pe front, participând, în septembrie, la ultima bătălie importantă, de această dată la Cireşoaia, care nu a avut rezultatele dorite de Marele Stat Major, soldându-se cu pierderi grele în efective pentru armata română. A fost ucis în prima zi a bătăliei, fiind înmormântat, alături de camaradul său, Spiru D. Ioan, în locul numit Poiana Vrânceanu. Presimţindu-şi sfârşitul, cu numai câteva zile înainte de clipa inevitabilă, nota pe o ultimă pagină a unui carnet de însemnări, transformat într-un adevărat jurnal de front: „Doamne, ajută-mă să fiu tare, să fiu vrednic şi neînfricat, spre a răzbuna lacrimile ce le-au vărsat ai mei vreme de una sută cincizeci de ani de robie".

După război, din iniţiativa autorităţilor oraşului Suceava şi cu sprijinul Corpului de Ofiţeri din Batalionul 12 „Vânători de Munte", rămăşiţele pământeşti ale luptătorului pentru întregirea neamului românesc, Ion Grămadă, au fost reînhumate în Cimitirul Eroilor din localitatea menţionată, la 20 iunie 1926. Ceremonia funebră s-a desfăşurat cu un fast deosebit, în prezenţa autorităţilor locale, civile şi militare, a şcolilor şi societăţilor culturale. Din motive necunoscute

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

de noi, Societatea Academică „Junimea” din Cernăuți, avându-l ca preşedinte pe studentul în drept Octavian Mitric, nu a participat la ceremonie[57].

[57] S.J.A.N.I., Fond *Frații Dugan*, *Cronicarul – Albumul Mare*, vol. II, p. 287–289.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)

MEMBRII SOCIETĂȚII ACADEMICE „JUNIMEA” DIN CERNĂUȚI PE FRONTURILE PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL (I)

ANGHEL POPA

Die Mitglieder der Akademischen Gesellschaft „Junimea” aus Czernowitz an den Fronten des Ersten Weltkriegs (I)

(*Zusammenfassung*)[*]

Aufgrund des Dokumentenbestandes der Gesellschaft „Junimea” präsentiert der Autor dieses Artikels die „Junimea”-Mitglieder, die im Ersten Weltkrieg gekämpft haben. Die Darstellung wird chronologisch, ihren Anmeldungen in der Gesellschaft gemäss gemacht. Der Autor hat in der Gruppe dieser Kämpfer auch drei „Junimea”-Mitglieder eingeführt, die an die Front nicht gingen. Sie werden trotzdem als Helden betrachtet, sowohl durch die Art und Weise, wie sie sich im Dienste der nationalen Interessen der Bukowiner Rumänen gestellt haben, als auch durch ihren tragischen Tod. Es handelt sich hier um drei solche Mitglieder: der Magistrat Ioan Cojocari, der Pfarrer Atanasie Gherman und der Professor Nicolai Ciobotar. Aus den gesammelten Daten geht es hervor, dass 37 gewesene „Junimea”-Mitglieder unter der österreichisch-ungarische Fahne gekämpft haben, darunter 10 gestorben oder vermisst erklärt worden sind. Zur rumänischen Armee gehörten 14 von ihnen, darunter 4 zum Opfer fielen. Insgesamt haben im Ersten Weltkrieg 51 Gesellschaftsmitglieder gekämpft, darunter 14 Toten oder Vermissten. Der Autor ist der Meinung, dass es auch andere „Junimea”-Mitglieder gewesen sind, die im Ersten Weltkrieg gekämpft haben und gestorben sind, deren biographischen Angaben in der Chronik der Gesellschaft nicht erwähnt wurden.

Schlüsselwörter: die Akademische Gesellschaft „Junimea”, Mitglieder, der Erste Weltkrieg.

[*] Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

BDD-A32928 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 09:10:43 UTC)